

«Η σύμπραξη διαφορετικών ειδικοτήτων για την επίτευξη των παιδαγωγικών στόχων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η αποτύπωσή της στη διαδικασία της περιγραφικής αξιολόγησης: Το παράδειγμα του Ειδικού Σχολείου Δράμας»

Ζαχαριάδου Ξένια, Ψυχολόγος Ειδικού Σχολείου Δράμας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Αποτελεί σημείο αναφοράς για όλους τους εμπλεκόμενους με τον μαθητή εκπαιδευτικούς, καθώς είναι η βάση για την εκπαιδευτική και παιδαγωγική διαδικασία, προσδιορίζει τους στόχους της, δίνει εικόνα της πορείας –εξέλιξης του μαθητή καθώς και των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων που έχουν γίνει.
- Ο περιγραφικός τρόπος αξιολόγησης χρησιμοποιείται κατεξοχήν στο χώρο της ειδικής αγωγής και αποτελεί μέθοδο εκλογής για την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Δεδομένου ότι δίνει στοιχεία που δεν μπορούν να αποτυπωθούν σε έναν τυπικό έλεγχο επίδοσης, ενδείκνυται να χρησιμοποιηθεί και ως συμπληρωματική μέθοδος αξιολόγησης στην τυπική εκπαίδευση.

Παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Όλοι οι μαθητές που φοιτούν στο σχολείο έχουν ήδη περάσει μέσα από τη διαδικασία αξιολόγησης στο ΚΕΣΥ. Άρα, από την έναρξη της φοίτησής τους στο σχολείο έχουμε μια πρώτη εικόνα η οποία είναι απαραίτητη για την κατανομή των μαθητών σε τμήματα. Ωστόσο, συχνά, η εικόνα αυτή ενδέχεται να εμφανίσει διαφοροποιήσεις.
- Όπως στα περισσότερα σχολεία, υπάρχει ένας πυρήνας μόνιμων εκπαιδευτικών, αλλά κάθε χρόνο υπάρχει εναλλαγή στα άτομα που εμπλέκονται με τον κάθε μαθητή (αναπληρωτών δασκάλων, Ε.Ε.Π, Ε.Β.Π.), κάτι που καθιστά αναγκαίο να υπάρχει για τον κάθε μαθητή στον φάκελό του μια εύκολα προσβάσιμη βάση δεδομένων, όπου ο εκάστοτε εκπαιδευτικός μπορεί να ανατρέξει ανά πάσα στιγμή.
- Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό και για τον λόγο ότι δεν υπάρχει το βιβλίο ύλης που ο εκπαιδευτικός της τυπικής εκπαίδευσης οφείλει να ακολουθήσει, αλλά η εκπαιδευτική διαδικασία αφορά μαθητές με διαφορετικό ρυθμό εξέλιξης και διαβαθμισμένες δυσκολίες στα επιμέρους αναπτυξιακά και μαθησιακά πεδία, που παρουσιάζουν συχνά παλινδρομήσεις, και άρα απαιτείται επιμονή, υπομονή και επανάληψη για την κατάκτηση και εμπέδωση των εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών στόχων.

Όλα τα παραπάνω καθιστούν την περιγραφική αξιολόγηση ένα εξαιρετικά χρήσιμο και σημαντικό εργαλείο στη διαδικασία της πραγμάτωσης των εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών στόχων.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Κάθε εμπλεκόμενος με τον μαθητή εκπαιδευτικός (δάσκαλος, εκπαιδευτικός ειδικότητας, Ε.Ε.Π., Ε.Β.Π.) χρησιμοποιεί τα δικά του εργαλεία-μεθόδους για τη συλλογή δεδομένων (π.χ παρατήρηση εντός και εκτός τάξης, στο διάλειμμα, σε συλλογικές δραστηριότητες, φύλλα εργασίας, επίδοση σε συγκεκριμένους άξονες αξιολόγησης, ψυχομετρικά εργαλεία κ.τ.λ) και σε συνεργασία με τους λοιπούς εκπαιδευτικούς καταλήγουν στη διαμόρφωση της περιγραφικής αξιολόγησης του μαθητή.
- Η περιγραφική αξιολόγηση γίνεται σε 3 φάσεις:
 - α) αρχική αξιολόγηση
 - β) διαμορφωτική αξιολόγηση
 - γ) ανατροφοδοτική αξιολόγηση
- Η περιγραφική αξιολόγηση είναι αποτέλεσμα συλλογικής διαδικασίας. Τον συντονισμό της όλης διαδικασίας έχει η ψυχολόγος του σχολείου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ

Δράμα .../.../20...

ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

(Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής)

Αρχική αξιολόγηση – Διαμορφωτική αξιολόγηση – Ανατροφοδοτική αξιολόγηση -Στόχοι

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ

Όνοματεπώνυμο: Ξ. Γ

Ημ. Γέννησης: 18/2/2010

Διάγνωση: Ψυχοκινητική καθυστέρηση- Ενδείξεις Δ.Α.Δ επί εδάφους οζώδους σκλήρυνσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: Α. Ε

Παρούσα κατάσταση

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι

Μακροπρόθεσμοι στόχοι

Βλ. αρχική αξιολόγηση

- Να μπαίνει μόνος του στην τάξη όταν χτυπάει το κουδούνι.
- Να κάθεται στην καρέκλα του.
- Να βγάζει το φαγητό του και την πετσέτα του από την τσάντα του.
- Να μαζεύει τα παιχνίδια που χρησιμοποιεί.
- Να μην δαγκώνει και να μην καταστρέφει ότι χρησιμοποιεί.
- Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' σε μια δραστηριότητα.
- Να αναγνωρίζει και να δείχνει τα ζώα σε ενσφηνώματα.
- Να κάνει ομαδοποίηση με 2 χρώματα.
- Να κάνει διάκριση των βασικών εννοιών (μέσα-έξω, μεγάλο-μικρό, μπροστά-πίσω, πάνω-κάτω).
- Να συμμετέχει σε ομαδικές δραστηριότητες (3 ατόμων)

- Να ακολουθεί τους κανόνες της τάξης.
- Να συγκεντρώνει την προσοχή του στις επιλεγμένες δραστηριότητες.
- Λειτουργική ένταξη στην ομάδα.
- Να εκτελεί εντολές.
- Να εκτελεί εντολές σε σχέση με τον χώρο και τον χρόνο.
- Να κάνει ομαδοποίηση.
- Αναγνώριση ζώων και χρωμάτων.
- Να κάνει διάκριση ανάμεσα στα 2 φύλα.

ΛΙΣΤΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΡΟΥΤΙΝΑ- ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: Ξ. Γ.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ: 18/2/2010

ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΡΟΥΤΙΝΑ-ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

1.	ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΡΟΥΤΙΝΑ-ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.1	Μπαίνει στη γραμμή όταν χτυπάει το κουδούνι		√			
1.2	Κάνει το σταυρό του		√			
1.3	Κρεμάει τη τσάντα του στην πλάτη της καρέκλας		√			
1.4	Βγάζει τα ρούχα του (μπουφάν κτλ)		√			
1.5	Κρεμάει το μπουφάν του στις κρεμάστρες		√			
1.6	Κάθεται στη καρέκλα του όταν του ζητηθεί			√		
1.7	Βγάζει από την τσάντα του ό,τι του ζητηθεί		√			
1.8	Περιμένει τη σειρά του όταν του ζητηθεί		√			
1.9	Σηκώνει το χέρι του όταν θέλει να μιλήσει		√			
1.10	Ακολουθεί συγκεκριμένη ρουτίνα δραστηριοτήτων βάση δομημένου προγράμματος	√				
1.11	Δουλεύει στον η/υ		√			
1.12	Ζητάει να πάει στην τουαλέτα		√			
1.13	Πηγαίνει στην τουαλέτα μόνο του				√	
1.14	Αυτοεξυπηρετείται στο χώρο της τουαλέτας				√	

1.16	Σκουπίζει τα χέρια του				√	
1.17	Βάζει τα ρούχα του (μπουφάν κτλ)		√			
1.18	Βάζει στην τσάντα του ό,τι του ζητηθεί		√			
1.19	Αναζητά τα προσωπικά του αντικείμενα		√			
1.20	Βγαίνει από την τάξη όταν του ζητηθεί			√		
2	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
2.1	Επικοινωνεί μέσω ομιλίας			√		
2.2	Επικοινωνεί μέσω εικόνων		√			
2.3	Εκτελεί απλές εντολές (π.χ. κάθισε στην καρέκλα)			√		
2.4	Εκτελεί πιο σύνθετες εντολές (π.χ. τράβηξε τις κουρτίνες και άνοιξε το παράθυρο)		√			
2.5	Απευθύνετε στους συμμαθητές με το όνομά τους		√			
2.6	Απαντά σε ερωτήσεις		√			
2.7	Απευθύνει ερωτήσεις		√			
2.8	Συνομιλεί με ένα πρόσωπο		√			
2.9	Συμμετέχει σε συζήτηση ομάδας		√			
2.10	Αρθρώνει σωστά		√			
2.11	Χρησιμοποιεί λέξεις			√		
2.12	Χρησιμοποιεί απλές προτάσεις (εγώ πεινάω)			√		
2.13	Χρησιμοποιεί πιο σύνθετες προτάσεις (εγώ θέλω να φάω τώρα)		√			
2.14	Έχει βλεματική επαφή	√				

3	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
3.1	Όταν χτυπάει το κουδούνι για διάλειμμα κατευθύνεται στην αυλή				√	
3.2	Τρώει το φαγητό του	√				
3.3	Πετάει τα σκουπίδια στον κάδο				√	
3.4	Παίζει με συμμαθητές του		√			
3.5	Συνομιλεί με συμμαθητές του		√			
3.6	Ανταποκρίνεται σε κάλεσμα των εκπαιδευτικών			√		
3.7	Ακολουθεί οδηγίες των υπεύθυνων εκπαιδευτικών, που αφορούν στο διάλειμμα		√			
3.8	Όταν χτυπάει το κουδούνι στο τέλος του διαλείμματος κατευθύνεται στη γραμμή		√			
3.9	Κατευθύνεται στην αίθουσά του, μετά το διάλειμμα				√	

4	ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4.1	Εκτελεί αδρές κινήσεις: Βάδισμα Τρέξιμο Πήδημα	√				
4.2	Παίζει παιχνίδια: Γραμπάλα Μύλος Πέταγμα –πιάσιμο μπάλας Τσουλήθρα		√			Μόνο κούνια
4.3	Εκτελεί λεπτές κινήσεις: Πιάσιμο αντικειμένων Άνοιγμα- κλείσιμο φερμουάρ Ξετύλιγμα	√				
4.4	Συναρμολογεί παζλ μέχρι ... κομμάτια				√	
4.5	Χρησιμοποιεί πινέλο				√	
4.6	Χρησιμοποιεί χοντρό μαρκαδόρο			√		
4.7	Χρησιμοποιεί λεπτό μαρκαδόρο/μολύβι		√			
4.8	Χρησιμοποιεί γόμα		√			
4.9	Χρησιμοποιεί ξύστρα		√			

5	ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ	ΤΑΥΤΙΖΕΙ (ΠΟΙΑ)	ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ (ΠΟΙΑ)	ΟΝΟΜΑΤΙΖΕΙ (ΠΟΙΑ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
5.1	Χρώματα				
5.2	Σχήματα				
5.3	Μέρη του προσώπου		√		
5.4	Μέρη του σώματος				
5.5	Αντικείμενα σχολικής ζωής- περιβάλλοντος		√		
5.6	Αντικείμενα στο χώρο της κουζίνας του σχολείου				
5.7	Λεξιλόγιο που συνδέεται με το οικογενειακό περιβάλλον (π.χ.παππούς)				
5.8	Λεξιλόγιο κατάλληλο για τις κοινωνικές σχέσεις (π.χ. καλημέρα, αντίο)				
5.9	Λέξεις ή σύμβολα για προστασία και αυτόνομη κίνηση (π.χ. προσοχή, κίνδυνος)				
5.10	Φυτά				
5.11	Ζώα		√		
5.12	Μέσα μεταφοράς				
5.13	Εργαλεία		√		

6	ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
6.1	Διακρίνει πάνω - κάτω	√				
6.2	Διακρίνει μέσα -έξω	√				
6.3	Διακρίνει μικρό- μεγάλο	√				
6.4	Διακρίνει ψηλό- κοντό	√				
6.5	Διακρίνει χοντρό- λεπτό		√			
6.6	Διακρίνει βαρύ- ελαφρό		√			
7	ΣΕΙΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
7.1	Βάζει σε σειρά από το μικρότερο στο μεγαλύτερο		√			
7.2	Βάζει σε σειρά από το πιο χοντρό στο πιο λεπτό		√			
7.3	Βάζει σε σειρά από το ψηλότερο στο κοντότερο		√			
8	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
8.1	Ταξινομεί με κριτήριο το χρώμα				√	
8.2	Ταξινομεί με κριτήριο το μέγεθος		√			
8.3	Ταξινομεί με κριτήριο το σχήμα				√	
8.4	Άλλες ταξινομήσεις όπως:					

9	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
9.1	Αντιστοιχεί ένα προς ένα άνθρωπο με αυτοκίνητο		√			
9.2	Αντιστοιχεί ένα προς ένα άνθρωπο με λουλούδι		√			
9.3	Αντιστοιχεί ένα προς ένα: Άνθρωπο με πιάτο		√			
10	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Συμμετέχει σε σχολικές γιορτές		√			
	Συμμετέχει σε σχολικές εκδρομές-περιπάτους		√			
	Συμμετέχει σε άλλες δραστηριότητες του σχολείου (πρόγραμμα κολύμβησης, μαγειρικής κτλ)		√			

Παρατηρήσεις- Συμπληρωματικά στοιχεία:

.....
.....

Ημερομηνία συμπλήρωσης

Υπογραφή εκπαιδευτικού

Σύμπραξη διαφορετικών ειδικοτήτων για την αποτύπωση των δυνατοτήτων και των εκπαιδευτικών αναγκών του εκάστοτε μαθητή στα πλαίσια της περιγραφικής αξιολόγησης μέσα από μεμονωμένες εκθέσεις αξιολόγησης (δίνεται ευελιξία στον εκπαιδευτικό να τη συμπληρώσει, είτε με τη μορφή πίνακα ή περιγραφικά):

- Ψυχολόγου
- Κοινωνικού λειτουργού
- Σχολικού νοσηλευτή
- Λογοθεραπευτή
- Εργοθεραπευτή
- Φυσιοθεραπευτή
- Εκπαιδευτικού φυσικής αγωγής
- Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού
- Άλλες ειδικότητες (π.χ. μουσικός, εικαστικά κ.τ.λ.)

Στόχος: η διαμόρφωση ενός ενιαίου Ε.Π.Ε.
(Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης)

Μετακίνηση	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΚΑΛΑ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ
Βασικές						
Βάδισμα						
Τρέξιμο						
Άλμα με τα δύο πόδια						
Κουτσό						
Βάδισμα						
Χειρισμού						
Απορροφητικές (μπάλας)						
Υποδοχή						
Ρίψη μπάλας						
Προωθητικές (μπάλας)						
Ρολάρισμα						
Ρίψη						
Κλώτσημα						
Χτύπημα						
Σταμάτημα						
Αδρή κινητικότητα (μάζεμα μπάλες, στεφανιών, παιχνιδιών)						
Λεπτή κινητικότητα						
Πιάσιμο μικρών αντικειμένων						
Αξονικές						
Δίπλωση						
Διάταση						
Περιστροφή						
Στροφή						
Αιώρηση άκρων						
Στατικές- Δυναμικές						
Όρθια θέση(2 πόδια)						
Όρθια θέση(1 πόδι)						
Γραμμή						
Σχοινί						
Δοκός						
Σταμάτημα						
Ξεκίνημα						
Αλλαγή κατεύθυνσης						

ΕΚΘΕΣΗ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ο Ξ. Ι. είναι 8 ετών και 1 μηνών και φοιτά για 1^η χρονιά στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Δράμας. Σύμφωνα με τη διάγνωση του ΚΕ.Δ.Δ.Υ παρουσιάζει Ψυχοκινητική Καθυστέρηση-Ενδείξεις Δ.Α.Δ επί εδάφους Οζώδους Σκλήρυνσης. Η εκτίμηση του νοητικού του δυναμικού με τη χρήση ψυχομετρικών εργαλείων (π.χ. Raven CPM) δεν κατέστη δυνατή, από την άτυπη, ωστόσο, ψυχολογική εκτίμηση η νοημοσύνη του φαίνεται να κυμαίνεται στα κατώτερα όρια της Μέτριας Νοητικής Υστέρησης.

Ο Γ. είναι ένα παιδί φροντισμένο και περιποιημένο εμφανισιακά. Η συμπεριφορά του συνολικά είναι απρόβλεπτη, καθώς παρουσιάζει πολύ συχνές εναλλαγές συναισθηματικής διάθεσης και κατ' επέκταση συμπεριφοράς, πολλές εκ των οποίων είναι ξεκάθαρα χειριστικές. Πολύ συχνά, μάλιστα, αυτοτραυματίζεται (χτύπημα του κεφαλιού του στο πάτωμα ή δάγκωμα του χεριού του) ή παρουσιάζει επιθετική συμπεριφορά (χτύπημα, δάγκωμα) απέναντι στο προσωπικό ή στους συμμαθητές του, ανεξάρτητα από τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται (τόσο όταν είναι εμφανώς ευδιάθετος, όσο και όταν είναι εκνευρισμένος). Οι κρίσεις του έχουν διαβαθμισμένη διάρκεια και ένταση (από πολύ ήπιες ως πολύ σοβαρές), δεν είναι πάντα προβλέψιμες και συχνά χωρίς σταθερό και εμφανές εκλυτικό ερέθισμα. Ωστόσο έχει παρατηρηθεί ότι οι αντιδράσεις του είναι έντονες σε περιπτώσεις απότομης αλλαγής του περιβάλλοντος και σε περιβάλλοντα θορυβώδη, μη οικεία, με πολύ κόσμο ή σε απότομες αλλαγές της ρουτίνας του. Αναμφισβήτητα ο Γ. έχει ανάγκη από την παρουσία ενός σταθερού - δομημένου και ήρεμου περιβάλλοντος, ανταποκρίνεται καλύτερα στην αλληλεπίδραση 1 προς 1 και χρειάζεται σταθερά πρόσωπα αναφοράς και εμπιστοσύνης που να καλύπτουν τις συναισθηματικές του ανάγκες.

Διατηρεί επιλεκτική βλεμματική επαφή. Έχει λόγο, τον οποίο χρησιμοποιεί επιλεκτικά, όχι όμως με σκοπό να επικοινωνήσει-αλληλεπιδράσει. Είναι σε θέση να κατανοήσει απλές εντολές, τις οποίες επίσης εκτελεί επιλεκτικά ανάλογα με τη διάθεσή του και εφόσον του δοθεί ο κατάλληλος χρόνος. Έχει έντονη δυσκολία στη συγκέντρωση και στη διατήρηση της προσοχής του για επαρκές χρονικό διάστημα, ώστε να ολοκληρώσει μια εκπαιδευτική δραστηριότητα. Συνολικά, δεν φαίνεται να λαμβάνει ευχαρίστηση από τη μαθησιακή διαδικασία, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κίνητρο για την περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη των γνωστικών του δεξιοτήτων.

Οι ψυχολόγοι

Ζαχαριάδου Ξένια

Χωματίδου Γεωργία

Προτάσεις για Ε.Π.Ε.(προτεινόμενοι άξονες)

Όνοματεπώνυμο μαθητή:

Ημερομηνία γέννησης:

Σχολικό έτος:

- Συνεργασία με την οικογένεια και όλους τους εμπλεκόμενους
- Συναισθηματική οργάνωση
- Αυτονομία – αυτοεξυπηρέτηση – ατομική υγιεινή και φροντίδα
- Λόγος και επικοινωνία
- Ψυχοκινητικότητα – Βασικές κινητικές δεξιότητες
- Σχολική ετοιμότητα – βασικές σχολικές γνώσεις

Προτάσεις για Ε.Π.Ε.(ενδεικτικό παράδειγμα)

Όνοματεπώνυμο μαθητή: Ε. Γ.

Ημερομηνία γέννησης: 18/2/2010

➤ Συνεργασία με την οικογένεια και όλους τους εμπλεκόμενους

- Τακτικές συνεδρίες με μητέρα (τουλάχιστον 1φ/τρίμηνο).
- Εμπλοκή πατέρα με έναν πιο λειτουργικό και συστηματικό τρόπο.
- Σχεδιασμός κοινής στρατηγικής γονέων πάνω σε βασικούς άξονες διαχείρισης συμπεριφοράς.
- Κοινές συνεδρίες γονέων.
- Συνεργασία με τις άλλες δομές – ειδικούς που παρακολουθεί ο Γ. εκτός σχολείου (εργοθεραπευτής: 1φ/εβδ, λογοθεραπευτής: 2φ/εβδ, Πράξη και θεωρία: 2 φ/εβδ)

➤ Συναισθηματική οργάνωση

- Να ακολουθεί τη ρουτίνα και τους κανόνες της τάξης, πχ να κρεμάει το μπουφάν του, να κάθεται στην καρέκλα, να βγάζει το φαγητό του και την πετσέτα του από την τσάντα, να περιμένει τη σειρά του όταν του ζητηθεί, να μην πετάει αντικείμενα, να μαζεύει μόνος του και να τακτοποιεί ό,τι χρησιμοποιεί, να μην δαγκώνει και καταστρέφει παιχνίδια/αντικείμενα
- Να ακολουθεί κανόνες – ρουτίνα σχολείου, πχ να μπαίνει στη γραμμή όταν χτυπάει κουδούνι, να κάνει το σταυρό του, να μπαίνει και να βγαίνει απ' την τάξη όταν χτυπάει κουδούνι
- Να περιοριστεί η επιθετική συμπεριφορά του προς τον εαυτό του και προς τους άλλους
- Να οριοθετηθεί η χειριστική του συμπεριφορά

- Να λειτουργεί αρχικά με μικρές ομάδες, να αλληλεπιδρά και να συνεργάζεται με συμμαθητές, πχ να φέρνει και να αφήνει αντικείμενα όταν του ζητηθεί, να μοιράζεται αντικείμενα σε ομαδικές δραστηριότητες
- Να ενταχθούν στο πρόγραμμά του παιχνίδια με μπάλα και συμβολικά παιχνίδια με άλλα παιδιά (διατομικό και ομαδικό παιχνίδι)
- Να ενισχυθούν οι επαφές του με άλλα παιδιά, πχ παιδική χαρά, παιδότοπος (εμπλοκή μητέρας)
- Ενίσχυση συμμετοχής σε σχολικές δραστηριότητες και κοινωνικές εκδηλώσεις

➤ **Αυτονομία – αυτοεξυπηρέτηση – ατομική υγιεινή και φροντίδα**

- Να ακολουθεί το πρόγραμμα τουαλέτας χωρίς αντιδράσεις, να βγάλει σταδιακά την πάνα.
- Να πλένει και να σκουπίζει τα χέρια του χωρίς βοήθεια.
- Να ντύνεται και να ξεντύνεται μόνος του

➤ **Λόγος και επικοινωνία**

- Δημιουργία προϋποθέσεων (σκηνικό ή συνθήκη) για ενίσχυση της πρόθεσης για επικοινωνία, με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο
- Μείωση στερεοτυπικών επιθετικών συμπεριφορών
- Εδραίωση κατάλληλης στάσης σώματος και βλεμματικής επαφής
- Αν και δεν υπάρχει επικοινωνιακός λόγος, αυθόρμητα μπορεί και εκφέρει με σωστή άρθρωση μεμονωμένες λέξεις, φράσεις και σπάνια μικρή πρόταση τύπου Υ.Ρ.Α, όταν του επιτρέπει η διάθεσή του ή υπάρχει κάποιο ελκυστικό ερέθισμα. Στόχος είναι να εκφράζει πιο αποτελεσματικά με λεκτικό ή και εξωλεκτικό τρόπο, κοινωνικά αποδεκτό, τις ανάγκες του
- Να ανταποκρίνεται περισσότερο στο κάλεσμα των εκπαιδευτικών και να εκτελεί αρχικά απλές λεκτικές εντολές και μακροπρόθεσμα πιο σύνθετες
- Να ενισχυθεί η επικοινωνία μέσω ομιλίας

➤ **Ψυχοκινητικότητα – Βασικές κινητικές δεξιότητες**

- Προσανατολισμός, οπτικοκινητικός συντονισμός, χωροχρονική αντίληψη (δεξι-αριστερό, διάκριση εννοιών π.χ. πάνω-κάτω, μέσα-έξω)
- Βελτίωση βασικών κινητικών δεξιοτήτων, εισαγωγή στις βασικές αθλητικές δεξιότητες (παραπομπή αξιολ. γυμνάστριας)
- Σωματογνωσία (εικόνα σώματος, διάκριση 2 φύλων)
- Ενίσχυση λεπτής κινητικότητας

➤ **Σχολική ετοιμότητα – βασικές σχολικές γνώσεις**

- Επιμέρους στόχοι δασκάλας
- Ενίσχυση προσοχής, συγκέντρωσης και γνωστικών λειτουργιών (π.χ. μνήμη, οπτικοακουστική αντίληψη)

Σημείωση: Υπάρχει εγκεκριμένο από την Ε.Δ.Ε.Α. σχέδιο διαχείρισης συμπεριφοράς

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Του μαθητή Ξ. Γ.

Ο συγκεκριμένος μαθητής πάσχει από Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή επί εδάφους Οζώδους Σκλήρυνσης. Η Οζώδης Σκλήρυνση (Tuberous Sclerosis Complex-TSC) είναι μια σπάνια γενετική νόσος, πολυσυστηματική, με μεγάλη διακύμανση στη βαρύτητα των συμπτωμάτων της. Στο 90% των περιπτώσεων συνυπάρχουν επιληπτικές κρίσεις, ενώ στο 50% νοητική υστέρηση (βαριάς και μέτριας διακύμανσης) και αυτισμός. Συνυπάρχουν, επίσης, προβλήματα συμπεριφοράς και διαταραχές ύπνου. Κρίνεται, επομένως, αναγκαία η σύνταξη ενός σχεδίου ενεργειών, με σκοπό την πρόληψη και την διαχείριση των κρίσεων που εκδηλώνει σε πολύ τακτά διαστήματα.

Ο Γ. φοιτά για 1^η χρονιά στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο, οπότε πρωταρχικό μέλημά μας ήταν η στενή συνεργασία με τους γονείς του (σε προγραμματισμένες συναντήσεις με τον καθένα και τηλεφωνικά όταν κρίνεται απαραίτητο), η συλλογή χρήσιμων πληροφοριών από το προσωπικό του Ειδικού Νηπιαγωγείου όπου φοιτούσε τα προηγούμενα χρόνια ο Γ., καθώς και η παρατήρηση της συμπεριφοράς του σε επίπεδο τάξης αλλά και εξατομικευμένα.

Τι παρατηρήσαμε:

- Πολύ συχνές εναλλαγές συναισθηματικής διάθεσης και κατ' επέκταση συμπεριφοράς, πολλές εκ των οποίων είναι ξεκάθαρα χειριστικές.
- Παρουσία αυτοτραυματισμών ανεξάρτητα από τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται (τόσο όταν είναι εμφανώς ευδιάθετος, όσο και όταν είναι εκνευρισμένος).
- Κρίσεις με διαβαθμισμένη διάρκεια και ένταση (από πολύ ήπιες ως πολύ σοβαρές), που δεν είναι πάντα προβλέψιμες και συχνά χωρίς σταθερό και εμφανές εκλυτικό ερέθισμα.
- Προβλήματα αναφορικά με το πρόγραμμα τουαλέτας.

- Καλύτερη αντίδραση σε επίπεδο ένας προς έναν και κυρίως με άτομα που έχει αναπτύξει σχέση.

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω προτείνεται:

- ❖ Ενημέρωση όλων των συναδέλφων για τις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου παιδιού.
- ❖ Παρατήρηση, εντοπισμός και καταγραφή της συμπεριφοράς του πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κρίση (πιθανά εκλυτικά αίτια, εκδήλωση και συνέπειες συμπεριφοράς) βάσει του συμπεριφορικού σχεδιασμού ABC και συμμετοχή σ' αυτό όλων των εμπλεκόμενων με τον Γ. εκπαιδευτικών και ειδικοτήτων, και σταδιακά συμμετοχή των γονέων του.
- ❖ Αποφυγή -κατά το δυνατόν- πρόκλησης σωματικής βλάβης.
- ❖ Ορισμός συγκεκριμένων προσώπων αναφοράς για τη διαχείριση την ώρα της κρίσης (η δασκάλα της τάξης, κα Α. και η ψυχολόγος, κα Ζ.) και αλληλεπικάλυψη μεταξύ των συναδέλφων για την ομαλή εφαρμογή του ωρολόγιου προγράμματος. Σε περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο θα καλείται και ο σχολικός νοσηλευτής. Σημειώνεται ότι έχει ήδη διαμορφωθεί ένας χώρος μέσα στην τάξη, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ασφάλεια στη διαχείριση των κρίσεων και των επεισοδίων αυτοτραυματισμών, προς όφελος του μαθητή.
- ❖ Ορισμός σταθερού προσώπου αναφοράς για την υλοποίηση του προγράμματος τουαλέτας (κα Κ.).
- ❖ Αποφυγή εκδηλώσεων υπερβολικής οικειότητας προς τον Γ., καθώς είναι φανερό ότι ενοχλείται.

Τέλος, ζητήσαμε από τη μητέρα του να φροντίσει, ώστε να γίνει σύντομα μια νέα μαγνητική τομογραφία (για να διαπιστωθεί αν υπάρχει κάποια διαφοροποίηση των όζων) και εν συνεχεία μια νέα εκτίμηση από παιδονευρολόγο.

Συνεργασία με την οικογένεια

Βασικοί άξονες διερεύνησης – διαχείρισης και παρέμβασης

Όνοματεπώνυμο μαθητή:

Ημερομηνία γέννησης:

Ημερομηνία συνάντησης –σχολικό έτος:

Συναισθηματική δομή οικογένειας:

- Αποδοχή κατάστασης παιδιού:
- Στάση προς το σχολείο: (αρχή φοίτησης)
(παρούσα φάση):
- Σχέση ζευγαριού:
- Σχέση οικογένειας με ευρύτερο οικογενειακό πλαίσιο:
- Άλλα παιδιά:
- Επαγγέλματα-ενασχολήσεις:

Εξωτερικό πρόγραμμα παιδιού:

Εικόνα που έχουν οι γονείς για το παιδί:

- Χαρακτήρας – Συμπεριφορά – Κοινωνικότητα:
- Ενδιαφέροντα παιδιού:
- Επίπεδο εξέλιξης:
- Επίπεδο αυτοεξυπηρέτησης:
- Έλεγχος σφικτήρων:
- Λόγος:
- Ενοχλητικές συμπεριφορές παιδιού:

Στάση γονέων απέναντι στο παιδί:

Μελλοντικά σχέδια γονέων για το παιδί:

Προσδοκίες από τη φοίτηση του παιδιού στο σχολείο:

Προβλήματα – προβληματισμοί σχετικά με τη φοίτηση του παιδιού στο σχολείο:

Συμβουλευτική με οικογένεια:

- Θέματα

